

EDICT VAN HAERE MAJESTEYT.

Van den 25 September 1769.

Raeckende de obligatie van het onderhouden, repareren, ofte herstellen der Parochiaele Kercken ten platten-Lande, mitsgaeters de Presbyterien ofte Pastorale Huyfen.

MARIA-THERESIA, by de gratie Godts, Rooms Keyserinne Douairiere, Koninginne van Duytslant, van Hongariën, van Bohemen, van Dalmatien, van Croatien, van Slavonien, &c. Aerts-Hertoginne van Oostenryck; Hertoginne van Bourgondien, van Lothryck, van Brabant, van Limbourg, van Luxembourg, van Guelder, van Milanen, van Styrien, van Carinthie, van Carniole, van Mantua, van Parma ende Plaifance, van Wirtemberg, van hoogh ende neder Silesien, &c. Princesse van Suabe ende van Transilvanien, Marck-Gravinne des H. Rooms Ryckx, van Burgau, van Moravien, van hoogh ende neder Lusatien; Gravinne van Habsbourg, van Vlaenderen, van Artois, van Tirol, van Henegauw, van Namen, van Ferrete, van Kybourg, van Gorice ende van Gradisca; Landt-Gravinne van Alsatie, Vrouwe van de Marche van Slavonien, van Port-Naon, van Salins ende van Mechelen; Hertoginne van Lorreyen ende van Bar, Groote-Hertoginne van Toscanen. De moeyelyckheden t'sedert lange jaeren ontstaen ende die nogh daegelyckx ryfen binnen de Provincien deser Nederlanden van onse Gehoorfaemheyt, Raeckende de obligatie van het onderhouden repareren ofte herstellen der Parochiale Kercken ten Platten-lande, mitsgaeters de Presbyterien ofte Pastorele Huyfen, ons bewogen hebbende dese saeck in besonder aendacht te nemen, hebben Wy bevonden dat de selve ten deele hunnen oorsprong naemen in eene menigte van verscheyde gebruycken allencxkens innegedrongen tegen den geest van het gemeyn Recht, ende tot nadeel van de gene die de Thienden betaelen, niet alleenelyck binnen de generaliteyt van d'eene ofte d'andere Provincie, maer selfs binnen de particuliere Districten van sommige; ende ten deele door de verscheyde Interpretatien die men heeft gegeven aen de Ordonnancien

der Aerts-Hertogen ALBERTUS EN ISABELLA, van den 28^{den}. Meert 1611 ende tweeden October 1613, verleent by forme van provisie ende ter oorsaecke van de omstandigheden van dien tydt, aengaende het repareren ende herstellen der Kercken binnen de Provincien van Brabant ende Vlaenderen. Ende alsoo dat'er aen het welvaeren van onse getrouwe Onderfaeten ten uyttersten gelegen is, dat den oorsprong van soo menige costbaere geschillen gedempt worde, de welcke daer-en-boven soo nadeeligh zyn aen de oeffeninge van den Godts-Dienst, hebben Wy besloten eens voor al de *Jurisprudence* nopende dit punt, vast te stellen by middel van eenen generaelen ende gelyckvormigen regel den welcken de destinatie der Thienden ernaderende aen het oogwit hunder eerste instellinge in de Christenheyt, voor het toekomende wegneme alle verscheydenheyt van Principien in dese materie. Waeromme, Wy, naer gehoort te hebben die van onse Raeden van Justitie, mitsgaeters de Staeten onser Provincien, hebben by Advies van Onse seer Lieve ende getrouwe die Hooft en President ende Luyden van Onsen Priveen Raede, ende ter deliberatie van onsen seer lieven ende seer beminnden Schoon-Broeder ende Neve CAREL-ALEXANDER HERTOOGH VAN LORREYNEN ENDE VAN BAR, Bestierder van het Hoogh-Meesterschap in Pruysen, Grootten Meester van het Duyts-Order in Duytslandt ende in Italien, onsen Stadthouder, Gouverneur ende Capiteyn Generael der Nederlanden, geordonneert ende gestatueert, ordonneren ende statueren de volgende punten ende artikelen:

E E R S T E N A R T I K E L.

Wy verclaeren dat de obligatie van te voorsien tot de becostinge der bouwing, herstelling, reparatie ende onderhoud der Parochiaele Kercken ten platten-Lande ende de Gebouwen die daer aen gevoegt zyn, mitsgaeters der Presbyterien ofte Pastorele Huyfen is eenen last de Geestelycke Thienden essentielyck inhererende, ende den welcken door de selve moet gedraegen worden van wat natuere ofte qualiteyt die souden mogen wesen, selfs al waer het saecken die door Weirelycke Persoonen wierden beseten; voor soo veel men ingevolge de Ordonnantie van den KONINCK PHILIPPUS den tweeden van den eersten Junii 1587, geemaneert op de uytwercking der Synode van Cameryck, soude kunnen verifiseren dat de Weirelycke luyden alsulcke Thienden van Geestelycke Persoonen souden geacquireert hebben t'sedert het Concilie van Latranen gehouden ten jaere 1179.

I I.

Wy verstaen noghtans dat de becostinge der bouwing, herstelling, reparatie ende onderhoud der Kercken niet en sal gedraegen worden door de Thiende-heffers, ten

zy naer dien men sal gepreleveert hebben het incommen der fabrike ende andere goederen der Kercke de welcke specialyck souden kunnen gedestineert wesen omme daer inne te contribuieren, ende voor soo veele het noodigh sal syn te suppleeren aen de ongenoegsaemheyt van diere.

I I I.

Die de gene besitten eenige Beneficien in eene Parochiale Kercke sullen gehouden zyn te contribuieren in desselfs reparatie ofte herstelling, acht genomen op het deel der vruchten die sy genieten uyt de goederen van dese kercke, ende ingevolge het gemeyn Recht.

I V.

By gebreck der middelen gedesigneert in de drye voorgaende artikelen sal daer inne gesuppleert worden door de Inwoonders der Prochie die aldaer het Geestelyck voedsel ontfangen op den voet als gereguleert sal syn door het Octroy t'gonne sy ten dien effecte van Ons sullen moeten vercrygen, gelyck voor desen.

V.

In het geval dat de Thiende-Heffers die in den omvanck van eene ende de selve Prochie de Thiende lichten, onder hun niet overeen en komen ten aensien van het deel voor het welcke ieder van hun moet contribuieren in de Bouwing, Herstelling, Reparatie ofte Onderhoud der Kercken ofte Presbyterien, sullen sy by provisie gehouden syn daer inne solidairelyck te voorzien ter ontlastinge van de gene die de Thiende betaelen, de selve Thiende-Heffers onverlet de questie nopende elckx contingent onder hun te discuten.

V I.

Wy verclaeren dat by desen komen te cessen de Ordonnancien van den 28 Meert 1611 ende tweeden October 1613 verleent by forme van provisie ende op de omstandigheden van dien tydt.

V I I.

Alle ende hoedaenige Accoorden Transactien, ofte andere Conventien die in het toekomende souden konnen aengegaen ofte gemaect worden tegenstrydigh aen de dispositie van ons tegenwoordig Edict tusschen de Thiende-heffers ende de Gemeynen ten platten-Lande, ten aensien van de bouwing, herstelling, reparatie ofte onderhoud der kercken ofte Presbyterien, sullen wesen nul en van geender weerden, ten waere dat het voorwerp der selve bestondt in een particulier geval t'gene in ander voorvallen in consequentie niet en kan worden getrocken, ende dat de selve besloten waeren voor ende met de autoriteyt van den Raedt der Provincie naer dien de Raeden Fiscaelen daer op sullen zyn gehoort geweest.

V I I I.

De Thiende-Heffers die sijn sullen willen bedienen

tegen een Gemeeynte van eenigh Accoord, Tranfactie ofte Conventie die soude strecken om de Prochiaenen te onderwerpen aen de betaelinge der Thiende, ende daer en boven aen eenige der lasten daer aen hangende, alwaer het selfs dat dese Conventien waeren gehomologueert, ofte bevestight by sententie, fullen gehouden wesen de selve te presenteren binnen den termyn van drye maenden naer de Publicatie van ons tegenwoordig Edict, aen den Raedt der Provintie, omme, partye sommierelyck gehoort, ende op de Conclusien van onse Raeden Fiscaelen op de validiteyt ende de uytwerckfels der selve Accoorden, Tranfactien ofte andere Conventien gedisponeert te worden soo men in Justicie sal vinden te behooren : verclaerende dat alle die binnen den geseyden termyn van drye maenden niet en fullen gepresenteert zyn geweest onwederroepelyck sulen gehouden worden voor nul ende van onweerden.

Onthieden daeromme ende bevelen aen onse seer-lieve ende getrouwe die Hooft en Presidenten, ende Luyden van onse Priveen ende Grooten Raede, Cancelier ende Luyden van onsen Raede van Brabant, Gouverneur, President ende Luyden van onsen Raede van Luxembourg; Cancelier ende Luyden van onsen Raede van Gelder; President ende Luyden van onsen Raede van Vlaenderen; Hooft-Baili, President ende Luyden van onsen Raede van Henegauw; Gouverneur, President ende Luyden van onsen Raede van Naemen; Hooft-Bailli van Doornick ende van het Doornicksche; Schouth van Mechelen, ende alle andere onse Justicieren ende Officieren ende onderfaeten die dit aengaen sal, dat sy dese onse tegenwoordige Ordonnantie onderhouden ende achtervolgen, ende de selve stiptelyck doen onderhouden ende achtervolgen sonder verdragh, faueur, ofte dissimulatie : WANT ONS ALSOO GELIEFT : T'oirconden, hebben Wy aen dese tegenwoordige doen hangen onsen grooten Segel. Gegeven in onse Stadt Brussel den 25 van de maend September in 't jaer ons Heere duyssent seven hondert negen-en-estigh, ende van onse Rycken het negen-en-twintigste. Was geparaphert, *Ne. Vt.* Leeger stond BY DE KEYSERINNE DOUAIRIERE ENDE CONINGINNE in Haeren Raede, ende geteeckent *DE REUL.* Ende den grooten Segel van Haere MAJESTEYT gedrukt in rooden wasch hangende daer aen met eenen dubbelen steerte van parkement.

TOT BRUSSEL, UYT DE KONINGLYKE DRUCKERYE

*Men vint-se by A. D'OURS, Boeck-drucker ende
Boeck-verkooper in de Pondermerckt.*

PRYS EENEN STUYVER.
